

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

การประเมินหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555)

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสมุทรปราการ

An Evaluation of the Lower Secondary Level of Non-Formal and Informal Basic Education
Curriculum, B.E. 2551 , (Revised Edition B.E. 2555) of Mueang District Non-Formal and Informal
Education Center, Samut Prakan Province

มีนา แซ่ลิ่ม (Meena SaeLim)¹วรรณีดี แสงประทีปทอง (Vandee Sangprateetong)²

สมคิด พรหมจู้ย (Somkid Promjouy)³

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสมุทรปราการ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดการเรียนสอน และ 3) ด้านสถาบัน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ครู 33 คน บุคลากร 4 คน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสมุทรปราการ และนักศึกษา 400 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบประเมินสมรรถนะนักศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสูตร และแบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ผลคะแนนการทดสอบระดับชาติ ด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ผ่านเกณฑ์การประเมิน สมรรถนะสำคัญของนักศึกษา ผ่านเกณฑ์การประเมิน และคุณธรรมของนักศึกษา ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดชั้นเรียนและตารางสอน เนื้อหาวิชา วิธีการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก ผลประเมินอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่งบประมาณไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน และ 3) ด้านสถาบัน ได้แก่ คุณลักษณะและพฤติกรรมของนักศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครู และการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

คำสำคัญ การประเมินหลักสูตร การศึกษานอกระบบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มัธยมศึกษาตอนต้น

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
saelim_08@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
svandee_6@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
drsomkid@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

Abstract

The objective of this research was to evaluate the lower secondary level of Non-Formal and Informal Basic Education Curriculum, B.E. 2551, (Revised Edition B.E. 2555) of Mueang District Non-Formal and Informal Education Center, Samut Prakan province, in three aspects: (1) the learning behavior aspect, (2) the instructional management aspect, and (3) the institution aspect. The informants were 1 administrator, 33 teachers, 4 personnel from Mueang District Non-Formal and Informal Education Center, Samut Prakan province, and 400 students obtained by stratified random sampling. The employed research instruments were a student competency assessment scale, a questionnaire on the curriculum, and a data recording form. Data were analyzed using the frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The findings were as follows: (1) regarding the learning behavior aspect, level; it was found that evaluation results found that the students' learning did not pass the evaluation criteria; achievement; Non-Formal National Education Test; N-NET passing the evaluation, competencies of learners passing the evaluation, moral of students passing the evaluation, (2) regarding the instructional management aspect, it was found that evaluation results for classroom arrangement, organization of course contents, instructional process, and facilities passed the criteria at the good level, while that for the budget did not pass the criteria; and (3) regarding the institution aspect, it was found that evaluation results for characteristics and learning behavior of the students, instructional management of the teachers, and the administrator's promotion of instructional management activities passed the criteria at the good level, while the supports on student learning of the students' families did not pass the evaluation criteria.

Keywords: Curriculum evaluation, Non-formal education, Basic education, Lower secondary level

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7 The 7th STOU National Research Conference

บทนำ

การจัดการศึกษานอกระบบ ยึดหลักการและความมุ่งหมายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ควบคู่กับหลักการศึกษานอกระบบ หลักความเสมอภาค การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ กระบวนการเรียนรู้ ความหลากหลาย ความยืดหยุ่น การบูรณาการ และการกระจายอำนาจ เพื่อให้การศึกษานอกระบบเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนการจัดการศึกษาจึงใช้หลักการสอนผู้ใหญ่ (Andragogy) เป็นหลักการสำคัญ คือ เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน และครูผู้สอน ในการวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน ต้องเข้าใจเหตุผลของการเรียน มีเป้าหมายของการเรียนที่ชัดเจน ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเองได้ ผู้เรียนจึงเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ที่จะร่วมตัดสินใจและมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของตนเอง ครูผู้สอนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนจะต้องเข้าใจธรรมชาติ จิตใจและอารมณ์ของกลุ่มเป้าหมาย และจัดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนจากของจริง เอาความรู้และประสบการณ์จากการทำงานมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ด้วย การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านร่างกาย ความคิด จิตใจ สติปัญญา และสภาพแวดล้อม กลุ่มเป้าหมายการศึกษานอกระบบส่วนมากเป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้มีวุฒิภาวะ มีประสบการณ์ มีความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพ ดูแลผู้ปกครอง และมีข้อจำกัดมากมายในการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวทำให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่เหมือนกับเด็ก แตกต่างกันหลายอย่าง เช่น ความคิดอ่าน ประสบการณ์ ความพร้อม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องให้สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม นำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษานอกระบบเป็นกระบวนการของการศึกษาตลอดชีวิต มีการศึกษาสำคัญที่มุ่งให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะการศึกษาพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตตามมาตรฐานของสังคมซึ่งเป็นสิทธิที่คนทุกคนพึงได้รับ นอกจากนั้นยังจะต้องได้รับการศึกษาที่ต่อเนื่องจากการศึกษาพื้นฐานนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาชุมชนและสังคมในที่สุด (อัญชลี ธรรมะวิบูล, 2551, น. 1-2)

การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษาที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียน มีลักษณะเป็นการจัดกิจกรรมการศึกษาที่สนองความต้องการและความสนใจเฉพาะอย่าง ทั้งในแง่ที่เป็นความรู้ การฝึกอาชีพ การคิดเป็น ทำเป็นและสามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ เป็นการจัดการศึกษาที่มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น ส่งเสริมให้ผู้มีขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรมอันจำเป็นในการประกอบอาชีพและดำรงตนเป็นคนดี โดยเมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2551 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษาตลอดชีวิตและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามปรัชญา “คิดเป็น” เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและสังคม มีการบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม ศิลธรรม และวัฒนธรรม การศึกษานอกระบบเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม สามารถพึ่งพาตนเองได้ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียนซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์จากการทำงาน และการประกอบอาชีพ โดยการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ให้ความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มเป้าหมายด้านจิตใจ ให้มีคุณธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้ สร้างภูมิคุ้มกัน สามารถจัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สร้างภูมิคุ้มกันตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้ที่อยู่นอกระบบและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 5 สาระ ได้แก่ สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระทักษะการดำเนินชีวิต สาระการพัฒนาสังคม และสาระการประกอบอาชีพ

การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรหลายประการด้วยกัน คือ ทำให้ได้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับหลักสูตร ทำให้ได้ประเมินตัวหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น ประเมินความก้าวหน้าของการนำไปใช้และความสำเร็จของหลักสูตร รวมถึงผู้รับผิดชอบหลักสูตรและให้ผู้ใช้หลักสูตร และทราบถึงจุดอ่อนของหลักสูตร (พิสนุ พองศรี 2549: น. 135) จากเหตุผลดังกล่าว ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสมุทรปราการ ในฐานะ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7 The 7th STOU National Research Conference

เป็นหน่วยที่รับผิดชอบดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จนถึงปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาแล้วในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งยังไม่มีผลการประเมินว่าหลักสูตรจัดทำขึ้นเหมาะสมหรือไม่ ดังนั้นจึงความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งที่ควรมีการประเมินหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการปรับปรุงและการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาและให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา ได้แก่
 - 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - 1.2 ผลคะแนนการทดสอบระดับชาติ ด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ของนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 - 1.3 สมรรถนะสำคัญของนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะ และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
 - 1.4 คุณธรรมของนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อประเมินด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดชั้นเรียนและตารางสอน เนื้อหาวิชา วิธีการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก และงบประมาณ
3. เพื่อประเมินด้านสถาบัน ได้แก่ คุณลักษณะและพฤติกรรมเรียนรู้ของนักศึกษา การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้บริหาร และการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน

ประชากรการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ครู 33 คน บุคลากร 4 คน และนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสมุทรปราการ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,400 คน

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ครู 33 คน บุคลากร 4 คน และนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสมุทรปราการ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของยามานะ และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยประจำตำบล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนน N-NET และผลงานการประเมินคุณธรรมของนักศึกษา จำนวน 9 ข้อ แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของนักศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92 และแบบสอบถาม เกี่ยวกับหลักสูตรแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ฉบับที่ 1 ใช้สอบถาม ผู้บริหาร ครู และบุคลากร มีจำนวน 58 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98 ฉบับที่ 2 ใช้สอบถามนักศึกษา มีจำนวน 54 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.88

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินด้านพฤติกรรมการเรียนรู้

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ไม่ต่ำกว่าเกรดเฉลี่ย 2.5 มีร้อยละ 47.72 ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ร้อยละ 70)

1.2 ผลคะแนนการทดสอบระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ของนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 มีคะแนนเฉลี่ย 46.04 คะแนน สูงกว่าระดับประเทศ (42.07 คะแนน) ผ่านเกณฑ์การประเมิน

1.3 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของนักศึกษา พบว่า สมรรถนะสำคัญของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์การประเมิน

1.4 ผลการประเมินคุณธรรมของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคุณธรรมระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100.00 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการประเมินด้านการจัดการเรียนการสอน

ผลการประเมินด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากร ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.65) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การจัดชั้นเรียนและตารางสอน เนื้อหาวิชา วิธีการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนงบประมาณ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการประเมินด้านการจัดการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของนักศึกษาในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.80) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การจัดชั้นเรียนและตารางสอน เนื้อหาวิชา วิธีการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผ่านเกณฑ์การประเมิน

รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมินด้านการจัดการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากร

(n=38)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ผลการประเมิน
1. การจัดชั้นเรียนและตารางสอน	4.04	0.63	มาก	ผ่านเกณฑ์
2. เนื้อหาวิชา	4.00	0.63	มาก	ผ่านเกณฑ์
3. วิธีการสอน	4.07	0.63	มาก	ผ่านเกณฑ์
4. สิ่งอำนวยความสะดวก	3.84	0.76	มาก	ผ่านเกณฑ์
5. งบประมาณ	3.39	0.75	ปานกลาง	ไม่ผ่านเกณฑ์
เฉลี่ยรวม	3.94	0.65	มาก	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 2 สรุปผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษา

(n=400)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ผลการประเมิน
1. การจัดชั้นเรียนและตารางสอน	4.09	0.77	มาก	ผ่านเกณฑ์
2. เนื้อหาวิชา	4.13	0.80	มาก	ผ่านเกณฑ์
3. วิธีการสอน	4.13	0.79	มาก	ผ่านเกณฑ์
4. สิ่งอำนวยความสะดวก	4.06	0.86	มาก	ผ่านเกณฑ์
เฉลี่ยรวม	4.11	0.80	มาก	ผ่านเกณฑ์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7
The 7th STOU National Research Conference

3. ผลการประเมินด้านสถาบัน

ผลการประเมินด้านสถาบัน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู บุคลากร มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.72) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณลักษณะและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครู การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ยกเว้นการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลการประเมินด้านสถาบัน ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.79) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณลักษณะและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา การจัดการเรียนการสอนของครู การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้บริหาร และการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการ

รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 3 และ ตารางที่ 4

ตารางที่ 3 สรุปผลการประเมินการด้านสถาบันตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากร

(n=38)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ผลการประเมิน
1. คุณลักษณะและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.02	0.57	มาก	ผ่านเกณฑ์
2. การจัดการเรียนการสอนของครู	4.15	0.63	มาก	ผ่านเกณฑ์
3. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้บริหาร	3.93	0.86	มาก	ผ่านเกณฑ์
4. การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ปกครอง	3.48	0.83	ปานกลาง	ไม่ผ่านเกณฑ์
เฉลี่ยรวม	3.88	0.72	มาก	ผ่านเกณฑ์

ตารางที่ 4 ผลการประเมินด้านสถาบันตามความคิดเห็นของนักศึกษา

(n=400)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ผลการประเมิน
1. คุณลักษณะและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.20	0.79	มาก	ผ่านเกณฑ์
2. การจัดการเรียนการสอนของครู	4.22	0.76	มาก	ผ่านเกณฑ์
3. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้บริหาร	4.16	0.80	มาก	ผ่านเกณฑ์
4. การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ปกครอง	4.14	0.83	มาก	ผ่านเกณฑ์
เฉลี่ยรวม	4.18	0.79	มาก	ผ่านเกณฑ์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7 The 7th STOU National Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสมุทรปราการ ผลการประเมินมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการประเมินด้านพฤติกรรมการเรียนรู้

ผลการประเมินด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีผลคะแนนการทดสอบระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) เฉลี่ย 46.04 คะแนน สูงกว่าระดับประเทศ (42.07 คะแนน) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของนักศึกษา 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน รวมทั้งผลการประเมินผลคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ไม่ต่ำกว่า 2.5 มีเพียงร้อยละ 47.72 ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งตั้งไว้ร้อยละ 70

เมื่อพิจารณาผลการประเมินด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสถาบัน มีข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสมด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านสถาบัน บางรายการมีความเหมาะสมน้อย ได้แก่ มิงงบประมาณในการจัดซื้อสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน มิงงบประมาณเพียงพอต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และผู้ปกครองให้งบประมาณสนับสนุนการเรียนของนักศึกษา ซึ่งงบประมาณมีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน และผู้ปกครองขาดงบประมาณสนับสนุนการเรียนของนักศึกษา ซึ่งพื้นฐานความรู้จากระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น พื้นฐานทางสังคม พื้นฐานทางครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีรายได้น้อย ครอบครัวแตกแยก ไม่มีเวลาดูแล เอาใจใส่นักศึกษาอาจส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คาดหวัง

2. ผลการประเมินด้านการจัดการเรียนการสอน

จากการประเมินด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักศึกษา มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีด้านที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ การจัดชั้นเรียนและตารางสอน เนื้อหาวิชา วิธีการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก ยกเว้นงบประมาณ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้วิจัยนำผลการประเมินแต่ละรายการย่อมาอภิปรายผลดังนี้

การจัดชั้นเรียนและตารางสอนมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้ครูส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นนักศึกษาสำคัญ จัดตารางเรียนในรายวิชาต่างๆ เหมาะสมกับช่วงเวลาในการเรียน มีการกำหนดตารางการสอนที่แน่นอน และจัดกลุ่มนักศึกษาโดยแบ่งนักศึกษาออกตามลำดับความสามารถ

เนื้อหาวิชา ในภาพรวมความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้ครูส่วนใหญ่ จัดเนื้อหาให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จัดเนื้อหาวิชาครอบคลุมจุดประสงค์ จัดเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร จัดเนื้อหาวิชามีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน จัดเนื้อหาวิชาที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน จัดเนื้อหาวิชาตรงกับความต้องการของนักศึกษา และจัดเนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

วิธีการสอน ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการสอนเน้นให้ผู้เรียนนำไปใช้จริง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ครูมีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้อันหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของนักศึกษา และจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา

สิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้ครูส่วนใหญ่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมทั้งในและนอกอาคารให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ มีสื่อและอุปกรณ์ในการเรียนการสอนที่ทันสมัย และมีเอกสาร สื่อต่างๆ เกี่ยวกับหลักสูตรเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา

งบประมาณ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณไม่สอดคล้องกับความจำเป็น ซึ่งงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน และ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7 The 7th STOU National Research Conference

งบประมาณในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ มีจำนวนไม่เหมาะสม ส่วนงบประมาณการพัฒนาครูและบุคลากร มีความพอเพียงระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. ผลการประเมินด้านสถาบัน จากผลการประเมินด้านสถาบันตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักศึกษา พบว่าผลการประเมินในภาพรวมผ่านเกณฑ์ ได้แก่ คุณลักษณะและพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้บริหาร และการสนับสนุนการเรียนของครอบครัว ยกเว้น การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู บุคลากร ในรายการผู้ปกครองให้งบประมาณสนับสนุนการเรียนของนักศึกษา ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้วิจัยอภิปรายผลดังนี้

คุณลักษณะและพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษา ในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่านักศึกษาเห็นความสำคัญของการศึกษา เชื่อฟังคำสั่งสอนของคุณครู สืบค้นข้อมูลในการเรียนด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่เหมาะสมกับวัย มีเจตคติที่ดีในการเรียนรายวิชาต่างๆ ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย แต่รายการบางรายการที่มีคะแนนต่ำ เนื่องจากนักศึกษายังขาดแรงจูงใจในการศึกษา

การจัดการเรียนการสอนของครู ในภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ครูส่วนใหญ่ จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความรู้ให้กับนักศึกษา จัดการเรียนรู้โดยยึดนักศึกษาเป็นสำคัญและสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ มีการวิเคราะห์สภาพนักศึกษาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม มีการวิเคราะห์หลักสูตร สารการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ มีการวิจัยศึกษาปัญหาและแก้ปัญหาในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยเครื่องมือและวิธีที่เหมาะสม ใช้นวัตกรรมในการเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับนักศึกษา แต่รายการบางรายการที่มีคะแนนต่ำคือ ครูจัดหา ผลิต พัฒนาและใช้สื่อวัตกรรมการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ชุมชน ดังนั้นควรจัดหา ผลิต พัฒนาและใช้นวัตกรรมให้เพิ่มขึ้น หรือใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้านในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับบริบทสภาพของชุมชนวิถีชาวบ้าน

การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้บริหาร ภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้บริหารส่งเสริมครูในสถานศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจการจัดการสอนอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมและให้กำลังใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดอาคารเรียน สถานที่ สภาพแวดล้อมเหมาะสมกับการเรียนรู้ จัดหาแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา กำหนดการกำกับติดตามการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ แต่รายการที่ผลการประเมินต่ำกว่าในกลุ่ม คือ ผู้บริหารกระบวนกรการใช้งบประมาณที่ชัดเจน ื่อต่อการบริหารหลักสูตร ยังไม่ชัดเจนเพราะงบประมาณด้านการจัดการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและนักศึกษา

การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง ภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ผู้ปกครองส่งเสริมให้นักศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่จากแหล่งข้อมูลอื่น สอบถามพฤติกรรมของนักศึกษากับครู ที่ปรึกษา และให้ความสนใจและให้นักศึกษาร่วมกิจกรรม แต่พบว่าบางรายการไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ ผู้ปกครองให้งบประมาณสนับสนุนการเรียนของนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาที่เรียนการศึกษานอกโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่ยากจน และผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง มีรายได้น้อยจึงทำให้ขาดงบประมาณสนับสนุนการเรียนของนักศึกษา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 7 The 7th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน สถานศึกษาควรจัดติวเข้มวิชาที่ค่อนข้างยาก ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย และให้นักศึกษาใช้แหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้น เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น และควรจัดกิจกรรมคุณธรรมให้หลากหลาย

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการประเมินงบประมาณไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน สถานศึกษาควรจัดหางบประมาณในการจัดซื้อสื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอื่นเพิ่มขึ้นให้พอเพียงกับความต้องการของนักศึกษา และควรสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1.3 ด้านสถาบัน ผลการประเมินการสนับสนุนของผู้ปกครองไม่ผ่านเกณฑ์ สถานศึกษาควรจัดหาแหล่งทุนสนับสนุนการเรียนของนักศึกษาเพิ่มขึ้น และส่งเสริมผู้ปกครองให้สนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการเรียนของนักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ครอบคลุมทุกระดับ

2.2 ควรมีการติดตามผู้สำเร็จการศึกษาของการประเมินหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสมุทรปราการ เพื่อวางแผนพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

พิสนุ พองศรี. (2549). การประเมินทางการศึกษา แนวคิดสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เทียมฟ้าการพิมพ์.

อัญชลี ธรรมะวิจิตรกุล. (2551). หลักการของการจัดการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2558 จาก,

<http://panchalee.wordpress.com>.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2558

จาก, <http://www.allnetresult.niets.or.th/NNET/AnnouncementWeb/Login.aspx>